

SIGNATURA: 6 JU

NAZIV FONDA: Spisi fiskalnog savjetnika
/Consultor fiscale, avvocato legale/

VREMENSKI RASPON: 1789 - 1811

KOLIČINA: 32 svež.

STEPEN SAČUVANOSTI
I SREDJENOSTI: Potpuno sredjeno, sačuvano djelomično

SERIJE: a/ Knjige

b/ Spisi

1. Spisi mletačkog fiskalnog savjetnika
/Atti del consultor fiscale/ /1789-1797/
svež. 17
2. Spisi austrijskog fiskalnog savjetnika
/Atti del consultor fiscale/ /1797-1806/
svež. 9
3. Spisi francuskog fiskalnog savjetnika
/Atti del consultor fiscale/ /1806-1811/
svež. 6

JEZIK I PISMO: Talijanski, francuski - latinica

INFORMATIVNA POMAGALA: Indeksi sv. 3

PODACI O TVORCU FONDA: Akvizicijom Dalmacije Venecija je, učvršćujući svoju vlast, uvela i magistrat koji se brinuo o prihodima i rashodima pokrajine u nastojanju da od nje ima odgovarajuću korist. Imenovala je kamerlunge /kamerare/ da rukovode Fiskalnom komorom /Camera fiscale/ i brinu o državnom fiskusu. Već u oktobru 1409. god. imenovan je kamerlengo za grad Zadar. Nažalost, spisi Fiskalne komore za Dalmaciju i manji dio spisa Fiskalnog savjetnika, škartirani su i uništeni 1827. god. kada je završena radom Komisija za škartiranje pri vladi za Dalmaciju. Količina škartirane gradje iznosila je 288 svežanja. Budući da je poneki kamerlengo ili pak više njih, uzurpirao svoja ovlaštenja na štetu Venecije, imenovala je ova fiskalnog savjetnika/Consultor fiscale ili Avvocato legale/ koji

je radio pri Fiskalnoj komori za pokrajinu, ali je bio samostalan i nadzirao je ubiranje prihoda i rad svih kamerlenga u Dalmaciji. Takodjer je bio i drugostepeni organ u slučaju spora. Imenovao ga je Generalni providur i bio mu je podradjen, ali je imenovanje potvrđivao Senat. Nije nam poznato kada je imenovan prvi fiskalni savjetnik. U nama dostupnim izvorima /spisi generalnia providura/ nalazimo njegovo imenovanje 1622.god. Ali je očito da je on djelovao prije.

Poslije smrti ili premještaja nije odmah u svim slučajevima imenovan novi fiskalni savjetnik, već bi neke njegove funkcije preuzeo kamerlengo grada Zadra. Za vrijeme rata, kada bi državne financije bile ugrožene i pritjecanje prihoda poremećeno ili kada bi gradski kamerlengo prepustio stihiji pritjecanje novca, bio bi odmah imenovan fiskalni savjetnik da dovede u red financijsko stanje pokrajine. Ukinućem mletačke vlasti u Dalmaciji nije došlo do ukinjanja ove kancelarije, već kontinuirano radi i za I. austrijske i francuske vladavine, sve do 1809. godine, kada dolazi do opće reorganizacije uprave u Dalmaciji - osnivaju se Ilirske pokrajine. Medjutim, još imamo manji broj spisa do 1811. godine.

U prošlom je stoljeću čitav fond sredjen po kriterijima koji nisu poštivali ustrojstvo spisa u vrijeme nastajanja. Ipak, tada je sredjen po predmetima i na temelju toga napravljen indeks, tako da je snalaženje medju spisima veoma olakšano.

SADRŽAJNA FIZIONOMIJA FONDA: Po svom sadržaju gradja je od prvorazredne važnosti za proučavanje, naročito ekonomskih prilika, onovremene Dalmacije. Desetine, carine, razne takse, uvodjenje u posjed, privilegije obiteljima, selima, gradovima i čitavim područjima, prodaja državnih zgrada, licitacije i drugo, glavne su grupe spisa koje sadrži ovaj fond. U parnici, bilo s državnom ili s kojom drugom strankom, žalitelj ili tužitelj morao je štampati dokazni materijal i priložiti ga svom zahtjevu. Tako su sačuvane u prije-

pisu mnoge stare isprave koje sežu sve tamo do XII.st. Nadalje, austrijska i francuska vlast vršile su reviziju privilegija, a stranke su tražile zaštitu svojih prava, koja su sezala do prvih početaka mletačke uprave ili još i prije, dokazujući ih dokumentima. Ovi su spisi važan izvor za proučavanje povijesti, migracija, prava, običaja i života pojedinih sela ili područja kao što su Primorci /Makarska/, Paštrovići i Poljičani.

Gradja je nastala na području Dalmacije i kvarnerskih otoka.

IZVORI: Spisi generalnih providura za Dalmaciju: vidi njihove indkse sub voce avvocati.